

Kijkende vanuit België naar Nederland en de rest van de wereld!

Door Willy Claes

Op dinsdag 29 november 2005 werd de vijftiende Drees-lezing gehouden door Willy Claes, oud-secretaris-generaal van de NAVO. De Drees-lezing van 2005 werd gehouden in de Evangelisch-Lutherse Kerk, Lutherse Burgwal 7 te Den Haag. De lezing Na afloop van de lezing ging het Tweede Kamerlid Bert Koenders (PvdA) in gesprek met Claes.

Na het wegvallen van het binaire systeem in de wereldpolitiek, dat in 1945 tot stand is gekomen en waarbij de twee grootmachten elkaar in evenwicht hielden, zijn we terecht gekomen in een systeem met slechts een supermogenheid. Deze supermacht wordt verondersteld te waken over de goede gang van zaken in de hele wereld. In de twintigste eeuw hebben we een demografische explosie gezien die is gekoppeld aan steeds dieper wordende tegenstellingen tussen rijk en arm. Die tegenstellingen zijn niet alleen op materieel gebied maar nog meer op het kennisterrein aanwezig. En juist kennis is in de 21ste eeuw de voornaamste grondstof van de samenleving aan het worden. Een andere belangrijke tegenstelling in de wereld is die tussen ecologie en economie met een waarneembare aantasting van het fundamenteel natuurlijke evenwicht op onze planeet. Ook zal Claes spreken over de 'nieuwe ziekten' in de wereld: de proliferatie van de massaverdelgingswapens, het internationaal terrorisme en de internationale criminaliteit. Volgens Claes zijn de Verenigde Staten niet bij machte om deze vraagstukken in haar eentje op een bevredigende wijze op te lossen. Daarom blijft er behoefte aan een multilaterale structuur in de wereldpolitiek, zeker gezien de onomkeerbare globalisatie. Op economisch gebied kan de globalisering echter ook leiden tot hernieuwd protectionisme. In een nieuw multilateraal systeem zullen de Verenigde Staten nog in de eerste helft van de 21ste eeuw tot een vergelijk met China geraken. In een wat later stadium kunnen ook Brazilië en India hierbij komen.

De Europese Unie heeft voldoende potentieel om in dit nieuwe multilaterale systeem een representatieve plek in te nemen naast de VS en China. Maar dit veronderstelt dat de Europese politici er toe overgaan om in de wereldpolitiek met één stem te spreken. Helaas staat de regelgeving over de unanimiteit in de Europese Unie deze gemeenschappelijke opstelling in de weg. Deze unanimiteit blokkeert een adequate opstelling van Europa op het gebied van buitenlands- en veiligheidsbeleid. Hierdoor dreigt Europa de trein te missen bij wereldpolitieke vraagstukken. Als we ons dit niet realiseren loopt Europa grote kans om tegen het einde van de 21ste eeuw het Avondland van de wereld zijn. Strategische beslissingen worden dan over ons door anderen genomen. Claes is van mening dat juist sociaal-democraten zich hiertegen moeten verzetten omdat het socialisme bij uitstek een internationale politieke beweging is. Vanaf het begin was het socialisme gekoppeld aan een Internationale, en aan solidariteit over de grenzen heen. Het is de taak van sociaal-democraten om Europa internationaal op koers te houden.